

Hitt munnlige orðaskiftið á Føroya Løgtingi 1918.

Fundur tórsdag 8. august.

Hov sum serstek sókn.

1. viðgerð.

D. J. Thomsen: Henda sak kom fram í 1916 við tað, at menn í bygdini Hovi sendu bønarbræv inn á ting um at verða fráskildir Porkerningum í kommunalum felagsskapi. Teir framførdu grundir herfyri, m. a. høvdū teir skúla og lærara fyri seg sjálvan. Bygdin var í stórra framgangd, og nú ætlaðu teir at fáa sær motorbáthavn. Sakin fór tá í tað kommunala útvalgið. Hetta útvalgið fann ikki nakra serliga grund til at skilja Hov frá Porkeri. Í 1917 var sakin framløgd aftur, og 23. august 1917 gav útvalgið í sinum betonkingi eitt nakað líknandi svar sum árið fyri. Við aðri viðgerð fekk ammaðurin upp í hendur at fáa í lag eina avstemning í Hovi, sum var hildin í januar 1918. Í bygdini vóru 58 veljarar; av teimum vóru 42 mættir, og

stemmaðu 41 við og 1 í móti. Hetta vísir skiliga, at tað er almanna vilji, at Hov verður fyri seg. Eg hopi, at tingið fremur hesa sak, og eg vil mæla til, at hon fer í útvalgið fyri kommunalar sakir.

O. Effersøe: Jeg kan i det væsentlige slutte mig til de Udtalelser, som er fremførte. Porkere og Hove ligger hver ved sin Bugt eller Vig med Fjæld imellem. Interesserne er forskellige i de to Bygder. Anlægget af en Motorbaadhavn vil faa gavnlig Betydning for Bygden Hove. Det er opført paa Fortegnelsen over de Havneanlæg, der kan vente Støtte fra Statens Side, men det har ikke Udsigt til at blive fremmet, saa længe Hove og Porkere hører sammen, da Porkere ikke har nogen Interesse deri. Lagtinget har hidtil ikke stillet sig imødekommande overfor denne Sag. At Sagen ikke blev udsat indtil videre, skyldes mig, idet Lagtinget vedtog et Ändringsforslag fra mig om Iværksættelse af den førnævnte Afstemning. Jeg kan selvfølge-

og Tjørnuvík, tā viðurskiftini eru so ring. Vit høvdū ein mann í forstandarskapinum, hann kundi einki útinna, har vóru sex ímóti honum, men so kom ein nýggjur maður, hann kemur við einum øðrum ordningi, hann sigur, vit mugu fáa ein ungan energiskan lærara í staðin fyrir hin gamla, sum var. Og hetta var ein góður ordningur. Tað vardi ikki leingi, áðrenn Víkarskúli stóð á hædd við hinar skúlarnar; hinir fyrru vildu hava tveir lærarar, men nú vóru vit betri hjálpnir við einum umgum, enn við tveimur heldur vánaligum exemplarum av standinum. Hesi forhold, sum eg havi klárlagt, kunna eisini gera seg galldandi í Saxun; har er jú ein lærari, og børnini har eru eisini dyktug; teir hava lærara saman við Hvalvík, og hví kann tað ikki blíva verðandi so, tāið resultatið er gott. Eg vil hope, at hesi forhold vilja blíva tíkin í betrakting, men eg kann annars tiltreda tað, sum útvalgið heyrur fyrisligrjó.

S. P. úr Konoy: Tað er rætt: Saxun hevir lærara saman við Hvalvík, men sigur nú Hvalvík nei, so er eingin lærari. Spurningurin er ikki so greiður. Tí tað kann jú sigast, at lærarin fyrir Saxun eisini skal verða lærari fyrir Tjørnuvík; tí Saxun og Tjørnuvík eru saman.

M. Samuelsen: Tí liminum, sum var ímóti hesum, dámdi hetta einki; men sterkari úttrykk kundu brúkast.

Viðtikið varð at útseta sakina til næsta ár.

Hov sum serstök kommuna.

2. viðgerð.

Joen Poulsen: Denne Sag er en gammel Genganger i Tinget. Den indkom i 1916, ved et Andragende om, at Hove blev udskilt som særlig Sogn og særlig Kommune. Sagen blev behandlet i et særligt Udvælg, men dette mente

ikke at kunne gaa med til Udskilelse, da Sognet blev for lille. I 1917 blev der fremsat og vedtaget et Ändringsforslag, om at der skulde foretages Folkeafstemning. Denne fandt Sted 12. Januar 1918; af Bygdens 58 Vælgere var 42 mødt; heraf stemte 41 for, 1 stemte imod. Udvælget har haft sine Betænkelskheder med at dele et Sogn, da det jo er saa lille, men da Beboerne ønsker det, har Udvælget ment, at det var rettest at anbefale, at Hove bliver et særligt Sogn. Men her foreligger en anden Vanskælighed, nemlig hvor man skal sætte Grænsen mellem de to Sogne. Det synes at fremgaa af Andragendet, at Grænsen skal falde sammen med Hovs og Porkeres Jorder; nemlig i en Linie fra Borgarknapp til Bessavatn med Forlængelse i Hovs Aa, som syner at danne Skellet mellem de to Bygders Hauger. Elven løber lige forbi den opdyrkede Jord i Hove; paa den anden Side af Elven er der god Opdyrkningssjord; hvis Beboerne skulde flytte over Elven og opdyrkke Jord i Porkeres Hauge, saa kom de jo til at høre til Porkeres Sogn, medens de havde Interesser sammen med Hove f. Eks. Skolen. Og dette har Udvælget ment ikke vilde være saa heldigt. Man kan nu spørge, kan der findes en anden Ordning? eller noget andet passende Grænseskæl? Jorden paa den anden Side Elven kaldes »handari partur«; Udvælget har nu ment, at maaske »handari partur« kunde lægges til Hovs Sogn, men det er et stort Spørgsmål, om Porkenering vil gaa med til det. Men paa den anden Side er det heller ikke givet, at Folk fra Hove vil flytte over Elven, da der jo ogsaa findes god Opdyrkningssjord paa Hovs Siden i Dalehaugen; men om disse Spørgsmål maa Forstanderskabet helst udtale sig. Udvælget anbefaler Andragendet, men tillader sig at udtale, at Forstanderskabets Erklæring om, hvor Grænsen skal sættes, indhentes. Der næst kommer det Spørgsmål, hvorledes Formue, Gæld og andre Forpligtelser skal fordeles, men dette kan først afgøres, naar Ministeriet har anerkendt Hove som selvstændigt Sogn. Hvis Ministeriet ikke gør det, saa falder naturligvis hele Sagen. Ellers har man tænkt

Læknin í Vágum.

2. viðgerð.

sig, at Ordningen skulde træde i Kraft fra 1. septbr. 1920.

Uppskot nevndarinnar varð samtykt og samtykt varð at lata sakina fara til 3. viðgerðar.

Afturgjald av skjútsútreiðslumi.

2. viðgerð.

M. A. Winther: Tað er skjútskaffarin Joen Djurhuus í Vestmanna, sum biður um at fáa afturgoldið 164 kr., sum hann hevur haft í útreiðslumi við í óveðrinum hin 1. decebr. 1917 at senda bát út at leita eftir einum motorbáti við mannskapinum av eini skonnart, sum fördi salt til amtshandilin. Fíggjarnevndin heldur, at hon ikki kann ganga við til at gjalda útreiðslur av hesum slagi, tí tá vil tingið eisini í framtíðini koma at noyðast at gjalda slík krøv, og tað kann koma at blíva stórar útreiðslur fyri tingkassarnar. Eg haldi tað vera óheldugt at belasta skjútskassan ella tingkassarnar við hesum. Men tað kann vera, at man á øðrum veg kann hjálpa hesum manni við tað, at mannskapið, sum leitað var eftir, hoyrdi til eitt skip, sum var komið til varuhandilin. Reiðarið kann lítið væntast at vilja betala, tí menninir komu jó vegin framm. Men tað kann kanská væntast, at vørunevndin vil bera ein part, eftirsum skipið kom til vøruhandilin. Nevndin vil tí anbefalla sakina til vørunevndina og royna, um hon heldur tað vera gjörligt at geva tilskot.

J. H. Poulsen: Tað hevur ofta verið forbundið við útreiðslum at leita eftir bátum og eftir fólk í landinum; men um tað er goldið nakað fyri tað, og hvussu tað er goldið, veit eg ikki. Mær tykir, at tað er nakað »søkt«, at beina sakina í vørunevndina, tó at eg ikki skal seta meg ímóti tí.

Sakin varð beind í vørunevndina.

N. Debess: Her liggur ein sok frá forstandarskapinum í Vágum; teir biðja um, at lögtingið vil góðkenna ta sundurbýting av tilskotinum til lækna sóknanna millum, sum teir eru komnir á samt um. Sundurbýtingin er soleiðis: Sandavág 27%, Miðvág 37%, Seyrvág 27%, Bø 5% og Mykjunes 4%. Á somu tíð framseta teir ynski um at hæðka læknalónina frá 900 kr. til 1500 kr. árliga. Sakin var fyri 1915, eisini tá fyrilá uppskot til semdarbýting frá forstandarskapinum, soleiðis at Miðvágur kom at lata 35%, Sandavág 25%, Seyrvág 30%, Bø 5% og Mykjunes 5%, men tá stillaði J. Rasmussen eitt broyttingaruppskot soleiðis, at Miðvágur skuldi lata 45%, Sandavág 25%, Seyrvág 25%, Bø 3% og Mikjunes 2%. Hetta broyttingaruppskotið fall. Men so stillaði formaðurin eitt annað broyttingaruppskot soleiðis, at Midvág skuldi lata 40%, Sandavág 25%, Sørvág 25%, Bø 5% og Mikjunes 5%, og hetta samtykti tingið. Altso varð viðtikið at taka 5% frá Sørvági og leggja á Midvág. — Forstandarskapið hevur ógvuliga grundiga behandlað spurningin, og í 1916 niðurseta teir eina felagsnevnd til at fáa skil á hesum, og nú koma teir inn á ting við teirra uppskoti: — tað uppskotið, sum eg nevndi fyrst í talu míni. Har eru 5 kommunur í Vágum; í felagsnevndini eru 21 limir; fleirtalinum av forstandarskapslimunum dámdi ikki tingsins viðtøku í 1915, og komu teir tí ásamt um áðurnevnda uppskot soleiðis, at 19 stemmaðu fyri tí, 2 ímóti, og biðja teir tingið approbera tað. Forstandarskópi eru á einum máli um at hæðka læknalónina frá 900—1500 kr. — Amtið hevur fangið erkleringar frá sýsslumannunum Nielsen og Mortensen. Nielsen er í høvuðssakini samsintur við felagsnevndina, men heldur tó at í samburði við 27% fyri Seyrvág eru 5% fyri Bø fult so nögv. Mortensen, ið er nýggjur í embætinum, mælir bert til, at spurningurin verður loystur sum skjótast. Nevndin hevur nú sett fram uppskot um, at tingið approberar tað